

คนสรรค์สร้างเมือง

สุปรียา หวังพัชรพล

จากนโยบายและการกำหนดแผนงานเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ของประเทศไทย มีโครงการสำคัญที่ครอบคลุมการพัฒนาทางกายภาพของชีวิตคน และชีวิตเมืองที่มีชื่อว่า Creative City ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันพัฒนาและบริหารองค์ความรู้ (สปร.) สำนักนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานย่อยในสังกัด คือ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ หรือ TCDC ที่เรารู้จักกันดี เพื่อปูพื้นฐานความรู้เรื่องเมืองสรรค์ให้สมาชิกมีความเข้าใจมากขึ้น จะขออธิบายผ่านเนื้อหาบทความ “คนสรรค์สร้าง...เมืองสรรค์” ซึ่งเป็นการเรียบเรียงจากหนังสือ “Creative City” ของ Charles Landry นักคิดและนักพัฒนาเมืองสรรค์ ชาวอังกฤษ ซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบสำคัญในการเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน

เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่กำลังเป็นที่กล่าวขานถึงในปัจจุบันและกำหนดเป็นหนึ่งในนโยบายการบริหารของหลายๆ ประเทศทั่วโลกนั้น ทำให้วิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นต้นทุนทางการผลิตสินค้าและบริการอย่างในวงการศิลปะ บันเทิง ภาพยนตร์ ตลอดจนในวงการออกแบบสถาปัตยกรรม สาขาต่างๆ มีบทบาทมากขึ้น ทั้งยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้ขยายตัวและในอีกมุมหนึ่งคือ มีผลต่อการออกแบบพัฒนาเมืองด้วยเช่นกัน เมื่อเมืองถือเป็นกลไกขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่ง โดยเป็นทั้งพื้นที่รองรับฐานการผลิตสินค้าและบริการ และเป็นพื้นที่รองรับผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเมือง

ความคิดสร้างสรรค์กับเมือง

เมืองนั้นเผชิญกับความท้าทายในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงมาตลอดเวลา ในแต่ละยุคสมัยต่างก็ต้องการความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ๆ ในการขับเคลื่อนพัฒนาเมือง เช่น ในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม นักวิทยาศาสตร์และวิศวกรมีบทบาทสำคัญในการคิดและออกแบบเครื่องยนต์กลไก อุปกรณ์การทำงาน นักผังเมืองทำหน้าที่ออกแบบวางผังระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ แต่ในปัจจุบันเมื่อปัจจัยการผลิตและพัฒนาเมืองอย่างการขนส่ง แม่น้ำ แหล่งวัตถุดิบต่างลดความสำคัญลงและหันมาเน้นทางด้านเทคโนโลยี ความรู้ใหม่ๆ รวมถึงสินค้าและบริการมากขึ้น การแข่งขันด้านภาพลักษณ์ของเมืองมีบทบาทมากกว่าการแข่งขันบนพื้นฐานของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในอดีต เมืองที่มีฐานการผลิตของแหล่งความรู้และวัฒนธรรมจึงมีศักยภาพสูงกว่าในการพัฒนาและดึงดูดทั้งแหล่งเงินทุนทางเศรษฐกิจ นักท่องเที่ยว และผู้คนให้เข้าไปอาศัยในพื้นที่เมือง

นิยามของเมืองที่สรรค์ในปัจจุบันนั้นแตกต่างจากในอดีตรูปแบบการออกแบบวางผังหรือบริหารจัดการเมืองก็เช่นกัน การวางผังเมืองทางกายภาพเพียงอย่างเดียว เช่น แนวคิดการแบ่งโซน (Zoning) การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมือง การสร้างเงื่อนไขข้อกำหนดเรื่องระยะรั้ว หรือความสูงอาคาร เหล่านี้คงไม่เพียงพอที่จะรับประกันคุณภาพชีวิตที่ดีของคนเมืองได้ทั้งหมด จริงอยู่ที่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นสิ่งจำเป็น แต่ในบางครั้งข้อกำหนดต่างๆ เหล่านี้กลับเป็นการควบคุมและขัดขวางแนวทางเลือกใหม่ๆ ในการออกแบบเมือง ธรรมชาติ

ของความเป็นเมืองนั้นซับซ้อนและไม่สามารถหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย
สับสนได้ บ่อยครั้งที่เราอาจมองเห็นความคิดสร้างสรรค์จากท้องถนน
ที่ไร้ระเบียบ จากตลาดนัดกลางเมือง จากรถเข็นแผงลอย ซึ่งเราไม่
ควรมองข้ามสิ่งเหล่านี้ในการบริหารจัดการเมืองในแนวคิดใหม่ ที่
สำคัญพื้นที่เมืองจำเป็นต้องมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ของคนเมือง การมี
ส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ การสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คน ตลอดจน
สร้างความรับผิดชอบ ความรู้สึกเป็นเจ้าของในสิ่งที่ตนอาศัย เพราะ
ความรู้สึกของคนเมืองเหล่านี้ล้วนมีผลกับการคงอยู่และการพัฒนา
เมืองด้วยกัน

เมืองที่สร้างสรรค์นั้นนอกจากจะมีฮาร์ดแวร์เป็นการออกแบบทาง
กายภาพที่ดีแล้ว ยังต้องการซอฟต์แวร์หรือโปรแกรมการบริหารจัดการ
เมืองที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของคนเมืองไปพร้อมกัน เช่น การจัด
กิจกรรมสำหรับคนในกลุ่มต่างๆ การจัดโครงการเสริมสร้างทักษะ
ความรู้แก่คนเมือง การพัฒนาหรือเสริมสร้างเครือข่ายของคนเมือง
หรือชุมชนในเมือง ตลอดจนการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่
คนส่วนมาก การกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการย่านที่อยู่
อาศัยของตนเองโดยรัฐทำหน้าที่เป็นเพียงผู้สนับสนุน

คนสร้างเมืองสร้างสรรค

ความคิดสร้างสรรค์คือเครื่องมือทางความคิดอย่างหนึ่งที่เปิดกว้าง
เพื่อต้องการค้นหาทางเลือกใหม่ๆ หรือสร้างโอกาสใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น
ทั้งนี้ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่เรียนรู้และพัฒนาได้ ทุกๆ คนอาจมี
ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัวเอง เพียงแต่อาจจะมีอุปสรรคบางอย่าง
เช่น โครงสร้างองค์กร ลักษณะการทำงานที่ค่อนข้างจำกัด ไม่ยืดหยุ่น
หรือในบางกรณีอุปสรรคคือลักษณะความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลของ
ตัวบุคคลเอง (ซึ่งเป็นการคิดแบบหนึ่งที่ไม่เสียหายแต่อาจไม่ใช่คำ
ตอบสุดท้าย) ในทางที่ดีเราควรจะต้องคิดแบบที่ไม่ยึดติดจนเกินไปเพราะ
จะปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ไว้โดยไม่รู้ตัว ทุกๆ คนสามารถที่จะมี
ส่วนร่วมในการพัฒนาหรือบริหารจัดการเมืองที่สร้างสรรค์ได้ ไม่ว่าจะ
อยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่รัฐ พนักงานบริการ ประชาชนคนเดินถนน
หรือพนักงานเมือง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่ยื่นมาจากด้าน
การออกแบบอย่างสถาปนิกเท่านั้นจึงจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการออกแบบ
เมืองที่สร้างสรรค์ เพราะเมืองเป็นของทุกคนที่อาศัยอยู่ และควร

เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ *รับผิดชอบ* ในการพัฒนาเมืองร่วมกัน

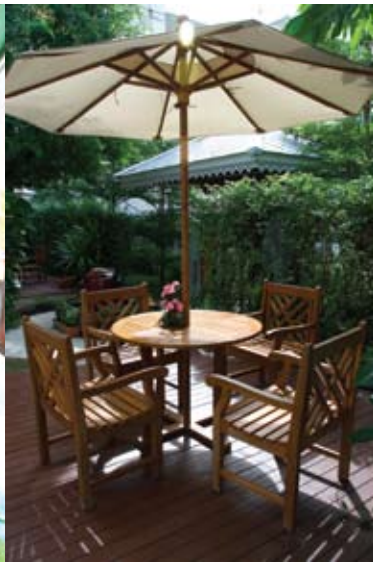
ทำอย่างไรจึงจะสร้างโอกาสให้คนอื่น? ในเมืองสามารถมีส่วนร่วมในการ
ร่วมคิด ร่วมเสนอทางเลือก หรือร่วมตัดสินใจในการพัฒนาเมือง เป็น
กฎเกณฑ์หนึ่งที่จะนำไปสู่การสร้างเมืองในนิยามใหม่ได้ ประกอบกับการ
ทำงานร่วมกันของบุคลากรในหลายๆ ฝ่าย หลายวิชาชีพ จะช่วยกระตุ้น
ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการนำเสนอทางเลือกใหม่ๆ
ได้มากขึ้น เมื่อทุกคนคิดนอกกรอบของตัวเองและยินดีรับฟัง (และ
กระทำการตาม) ความคิดจากผู้อื่นด้วย การพัฒนาเมืองที่สร้างสรรค์
นั้นต้องการผู้ที่เปิดกว้างทางความคิด (และจิตใจ) มีความยืดหยุ่นแต่
ยังสามารถรับมือหรือปรับตัวเข้ากับบริบทความเป็นจริงได้โดยมิได้
เป็นการใช้จินตนาการแต่เพียงอย่างเดียว

อย่างก้าวสู่เมืองที่สร้างสรรค์

ก่อนที่จะก้าวสู่เมืองที่สร้างสรรค์นั้น สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือ *การขจัด
อุปสรรค* ที่ขัดขวางการเกิดความคิดสร้างสรรค์ออกไปเสียก่อนทั้งใน
ระดับบุคคลและในองค์กร ระบบความคิดหรือระบบการจัดการที่ยุ่งยาก
ซับซ้อนและยึดถือปฏิบัติมาอย่างยาวนานจนยากแก่การเปลี่ยนแปลง
นั้นเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญ บวกกับแนวความคิดที่มุ่งแต่เพียงแก้
ปัญหาเฉพาะหน้าโดยขาดการวางแผนระยะยาว หรือขาดการค้นหา
แนวทางเลือกใหม่ๆ ก็ยากที่จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ในเมืองได้ อีกทั้ง
ระบบเส้นสายวงใน หรือระบบราชการที่ยึดติดกับกฎระเบียบที่กำหนด
มาตั้งแต่ในอดีต บางครั้งอาจต้องมีการปรับและปรับเปลี่ยนให้เข้า
กับยุคสมัยปัจจุบันและคิดเผื่อไปถึงบริบทในอนาคตด้วย นอกจากนี้
บุคลากรในวิชาชีพเองก็ควรพัฒนาทักษะในการสื่อสารที่ดีกับผู้อื่น
เนื่องด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่ผ่านมาอาจทำให้วิชาชีพหลาย
สาขาพัฒนาแนวคิดและภาษาที่มีความเฉพาะตัวสูงมากจนในบาง
ครั้งอาจปิดกั้นความคิดของตนเอง หรือขาดการเติมเต็มจากมุมมอง
ในกรอบความคิดของคนอื่นๆ เมืองที่สร้างสรรค์นั้นต้องการบุคลากร
ในวิชาชีพต่างๆ ที่สามารถสื่อสารและประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถ
ของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมได้มากยิ่งขึ้น และพลังจากการ
ทำงานร่วมกันนั้นเชื่อว่าจะนำมาซึ่งความสำเร็จมากกว่าการทำงาน
ตามพลังความคิดสร้างสรรค์ของคนเพียงคนเดียว

Charles Landry และ Franco Bianchini ผู้บุกเบิกแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ในโลกตะวันตกได้นำเสนอหลักการพื้นฐานสู่เมืองสร้างสรรค์ไว้หลายประการ ตัวอย่างเช่น

เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ส่วนหนึ่งด้วย โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา อย่างเช่น เมือง Aswan ในอียิปต์ เมือง Buenos Aires ในประเทศอาร์เจนตินา อย่างไรก็ตามการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์

- การประเมินผลทั้งความสำเร็จและบทเรียนจากความผิดพลาดของโครงการนำร่องจากแนวคิดใหม่ๆ เพื่อนำมาทบทวนและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- การเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการเมือง ที่มีการกระตุ้นให้บุคลากรสามารถเชื่อมโยงความคิดแบบองค์รวมและสามารถทำงานเป็นทีม รวมถึงการใช้ระบบภาคี (Partnership) เป็นหลักในการบริหารงานของเมือง
- การสนับสนุนบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมกระตุ้นให้องค์กรมีการทดลองและนำเสนอแนวทางเลือกใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น
- การใช้กิจกรรมหรือพื้นที่สาธารณะเป็นตัวช่วยในการเร่งให้เกิดการพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้คนจากต่างองค์กรและสถานะในสังคม เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ ปัญหาและค้นหาแนวทางการพัฒนาเมืองร่วมกัน
- การพยายามรักษาความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัยและความเป็นท้องถิ่นไว้ ถึงแม้ว่าเมืองไม่สามารถปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ท่ามกลางกระแสการแข่งขันของโลกปัจจุบัน เมืองก็จำเป็นต้องดำรงไว้ซึ่งความเป็นท้องถิ่นของตนเอง ทั้งสองสิ่งไม่สามารถตัดขาดออกจากกันได้หากเมืองต้องการที่จะพัฒนาอย่างยั่งยืน
- การเตรียมพื้นที่ส่วนหนึ่งเพื่อรองรับกลุ่มคนทำงานและโครงการสร้างสรรค์ใหม่ๆ ในเมือง โดยควรจะเป็นพื้นที่ที่ราคาไม่สูงมากนัก เพื่อลดความเสี่ยงด้านการลงทุนและช่วยส่งเสริมให้เกิดการตลาดใหม่ๆ ทั้งนี้ควรตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งวัฒนธรรมหรือศูนย์กลางของเมือง ตัวอย่างในหลายๆ เมืองนิยมพัฒนาพื้นที่ริมน้ำ บริเวณท่าเรือหรือเขตอุตสาหกรรมเก่าเป็นศูนย์กลางกิจกรรม หรือแหล่งจัดงานใหม่ๆ ของศิลปินและนักออกแบบ
- เมืองที่สร้างสรรค์ต้องก้าววิจัยทัศนในการวางทิศทางการเติบโตของเมืองให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยมีการวางเป้าหมายในระยะสั้นและจุดเริ่มต้นที่ชัดเจน ในหลายเมืองใช้อาคารใหม่ๆ เช่น Guggenheim Museum ในเมือง Bilbao ประเทศ Spain เป็นจุดขายและเป็นสัญลักษณ์แสดงแนวทางการพัฒนาเมืองในอนาคต หรือการจัดกิจกรรม เทศกาล งานประชุมต่างๆ เป็นตัวดึงดูดและกระตุ้นให้เกิดความเคลื่อนไหวใหม่ในเมืองต่อไป เป็นต้น

ไม่จำเป็นจะต้องจำกัดอยู่ตามคำนิยามหรือคุณสมบัติที่กำหนดโดย UNESCO เท่านั้น เพราะเหตุผลในการสร้างเมืองสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องทำเพื่อมุ่งหวังผลในด้านการท่องเที่ยวหรือด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญเสมอไป แต่อาจเป็นการกระทำเพื่อสร้างสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นๆ การคิดอย่างสร้างสรรค์ควรเป็นการคิดอย่างองค์รวมในทุกด้านและเพื่อทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะหากใครกำลังวาดภาพว่าเมืองที่สร้างสรรค์ต้องมีการออกแบบวางผังพื้นที่เมืองใหม่ๆ ที่น่าตื่นตาตื่นใจสำหรับคนเมืองในระดับภูมิภาคไปรษณีย์ร้อยล้านซึ่งต้องการทั้งกำลังสมองและกำลังทรัพยากรศาสตร์ในการลงทุนนั้น อาจจะต้องหยุดคิดและลองมองหาทางเลือกใหม่ที่แตกต่างให้กับความคิดของท่านสักนิด ไม่นานนั้นเราก็จะกลับไปสู่วงจรเดิมๆ ของการพัฒนาเมืองและในที่สุดก็ติดกับดักทางความคิดของตัวเอง เพราะในอีกมุมมองหนึ่งนั้น เมืองที่สร้างสรรค์อาจเริ่มต้นจากการคิดจัดการกับสิ่งเล็กๆ ที่เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของเมืองด้วยพลังความคิดที่สร้างสรรค์จากกลุ่มคนเล็กๆ (นอกจากผู้บริหารหรือนักออกแบบเมือง) และด้วยวิธีการที่แตกต่างไปเพื่อให้ขยายออกจนสร้างผลลัพธ์ที่ดีในวงกว้างขึ้นก็ได้ยกตัวอย่างเช่น เรื่องราวของ ASMARE และเมือง Belo Horizonte ใน Brazil ที่ได้รับรางวัล Local Initiatives Awards for Excellence จาก The International Council for Local Environmental Initiatives (ICLEI) เมื่อปี 2000 ในด้านการจัดการขยะรีไซเคิล โดยได้ร่วมมือกับองค์กรที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของกลุ่มคนเก็บขยะ (ASMARE) ในการจัดการขยะตามท้องถนนเพื่อนำไปรีไซเคิล ASMARE เป็นองค์กรที่จัดตั้งร่วมกันจากกลุ่มคนเก็บขยะซึ่งได้ต่อสู้เรียกร้องสิทธิของพวกเขาในฐานะอาชีพหนึ่งของสังคมมาโดยตลอด เนื่องจากพวกเขาไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐและถูกคุกคามจากตำรวจ ถูกมองว่าเป็นคนขายของของสังคมที่ไม่ได้รับการรังเกียจจากคนเดินถนนทางกลุ่มมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งในการเรียกร้องสิทธิจนในที่สุดประสบความสำเร็จในการร่วมมือกับรัฐบาลท้องถิ่น โครงการนี้ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนอาชีพเก็บขยะที่แต่เดิมมีปัญหาขาดรายได้ที่แน่นอน ไร้บ้านและปัญหาสุขภาพ โดยรัฐท้องถิ่นสนับสนุนองค์กร ASMARE ในการสร้างทั้งพื้นที่โรงเก็บ-คัดแยก-ขายขยะ รวมถึงจัดโครงการอบรมต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพให้กับกลุ่มคนเก็บขยะ ในปัจจุบันองค์กร ASMARE มีการขยายตัวโดยออกแบบและผลิตสินค้าจากวัสดุรีไซเคิลมาจำหน่ายในร้านของตัวเองที่เปิดขึ้นในเมืองถึงสองสาขา (Reciclo1,2) ซึ่งได้ใช้เป็นพื้นที่ทางสังคมพบปะ

UNESCO ได้จัดประเภทและคุณสมบัติของเมืองในการเข้าร่วมเครือข่ายของเมืองสร้างสรรค์ทั่วโลกไว้โดยเน้นทางด้านการท่องเที่ยว

แลกเปลี่ยนความรู้และทำกิจกรรมร่วมกันด้วย คนทำงานยังได้รับส่วนแบ่งที่เป็นธรรมขึ้นจากการเก็บขยะรีไซเคิล ช่วยสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นบวกกับสร้างความมั่นใจทางจิตใจให้คนเก็บขยะเกิดความ

ภาพในหน้าจากร
www.recicloccultural.com.br
ดูเพิ่มเติม www.asmare.org.br
และจาก http://english.seoul.go.kr

มั่นใจในอาชีพของตนและได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเมืองมากขึ้น โดยกลุ่มคนเหล่านี้เริ่มมีบทบาทเป็นพลังขับเคลื่อนหนึ่งที่สำคัญของเมืองและรับหน้าที่หลักในการจัดงานเทศกาล The Garbage Festival เป็นประจำปีทุกปีอีกด้วย ซึ่งในงานมีการจัดสัมมนาอบรมให้ความรู้ นิทรรศการ และเปิดร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากวัสดุรีไซเคิล จากตัวอย่างดังกล่าวถึงแม้ว่าโครงการของ ASMARE อาจไม่ได้กระตุ้นเศรษฐกิจของชาติให้เห็นเป็นตัวเลขชัดเจน แต่กลับช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจในครัวเรือนและชุมชนที่มั่นคง บวกกับการสร้างองค์กรทางสังคมที่เข้มแข็งให้สามารถบริหารจัดการด้วยกำลังของตนเองนอกเหนือจากการพึ่งพารัฐแต่เพียงอย่างเดียว โดยรัฐลดบทบาทลงมาเป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ยังช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับหนึ่ง และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในสังคมที่เริ่มยอมรับในความแตกต่างหลากหลายมากขึ้นตามที่คำนิยามของเมืองสร้างสรรค์ระบุไว้

การออกแบบเมืองสร้างสรรค์ในบางกรณีนั้นไม่จำเป็นต้องมีแต่การสร้างใหม่เสมอไป การแก้ไขในสิ่งที่เคยสร้างไว้อาจจะจะเป็นแนวทางที่สร้างสรรค์มากกว่า เมื่อเป็นการคิดแบบยอมรับและหาทางแก้ไขความผิดพลาด ยกตัวอย่างเช่น โครงการปรับปรุงแม่น้ำ Cheonggyecheon ในกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ เมื่อรัฐบาลตัดสินใจรื้อทุบทางด่วนยกระดับกลางเมืองยาวกว่า 11 กิโลเมตรทิ้ง เพื่อชุบชีวิตให้กับแม่น้ำสายหลักที่ไหลผ่านกลางเมืองกลับมาอีกครั้ง หลังจากที่แม่น้ำและริมฝั่งถูกทิ้งร้างซ่อนไว้ใต้โครงสร้างถนนคอนกรีตทำให้ไม่ได้ใช้ประโยชน์มานาน รัฐบาลท้องถิ่นมีแนวคิดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เดิมอย่างแม่น้ำเป็นสัญลักษณ์และจุดขายของเมือง เพื่อสร้างบรรยากาศเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเน้นการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของคนเมืองเป็นประเด็นสำคัญตามนโยบายการพัฒนากรุงโซลในปัจจุบัน โดยทำการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมน้ำ ติดตั้งไฟและน้ำพุประดับประดาริมแม่น้ำ ปรับปรุงเส้นทางเดินรถ ทางเดินเท้า และทางจักรยานสองริมฝั่งน้ำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชาวเมือง รวมทั้งยังมีการจัดเตรียมพื้นที่ริมน้ำสำหรับร้านค้าท้องถิ่นให้เปิดบริการแก่ประชาชน ออกแบบพื้นที่รองรับการจัดกิจกรรมต่างๆ และฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีของเกาหลีให้กลับมาอีกครั้งด้วย จากตัวอย่างนี้จะพบว่า การออกแบบเมืองอย่างสร้างสรรค์อาจต้องคำนึงถึงการ ลด ในบางสิ่ง เช่น สิ่งปลูกสร้าง อาคารหรือถนนคอนกรีตที่ถาวร และควรจะ เพิ่ม บางอย่าง

เช่น สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่เดิม หรือพื้นที่กิจกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลง เพื่อช่วยส่งเสริมบรรยากาศที่ร่มรื่นสนุกสนานให้กับตัวเมืองที่เติบโตขึ้นและสร้างความผ่อนคลายทางจิตใจให้แก่ผู้คนที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นๆ

เมื่อเมืองแต่ละเมืองนั้นมีความเฉพาะตัวที่อาจแตกต่างจากเมืองอื่นๆ ด้วยประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิประเทศและอากาศที่ต่างกัน ประกอบกับเผชิญปัญหาที่แตกต่าง แต่สิ่งสำคัญคือความคิดและแนวทางการใช้ชีวิตบวกกับพลังความคิดสร้างสรรค์ที่แฝงอยู่ของคนในเมืองเองที่เป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญในการสร้างความหลากหลายและความน่าสนใจให้กับเมืองนั้นๆ อย่างไรก็ตามการที่คิดสร้างสรรค์หรือภาพลักษณ์ใดใดที่ถูกเสริมเติมแต่งให้กับเมืองไม่ควรจะถูกขู่เป็นเพียงจุดขายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือเพื่อการแข่งขันภาพลักษณ์ของเมืองและประเทศในระดับสากลสำหรับดึงดูดเงินลงทุนหรือความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่านั้น แนวคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาเมืองจะต้องไม่ลืมให้ความสำคัญกับคนที่อาศัยอยู่ในเมือง ให้มากกว่าการเอาใจใส่คนจากภายนอก (เช่น นักท่องเที่ยว) โดยที่เมืองต้องสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในเมืองได้ เช่น เดิมหรือมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะเมื่อแนวทางที่สร้างสรรค์นั้นสามารถหาทางออกใหม่ๆ ให้กับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองได้ด้วย อีกทั้งเมืองที่สร้างสรรค์นั้นไม่ได้รับการออกแบบไว้สำหรับกลุ่มคนเพียงบางกลุ่ม หรือรองรับเฉพาะกลุ่มคนในวิชาชีพที่ถือว่าใช้ความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น แต่ต้องสามารถตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของทุกๆ คน การออกแบบเมืองสร้างสรรค์ที่ดี จึงควรจะดึงเอาความคิดสร้างสรรค์จากกลุ่มคนและองค์กรที่หลากหลายในสังคมมาจุดประกายสร้างชีวิตชีวาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีแก่คนในเมืองนั้นๆ ต่อไปด้วย ACT

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่ :

Bianchini, F. and Landry, C. (1995) The Creative City. London: Demos.
Franke, S. and Verhagen E. (2005) Creativity and the City: How the creative economy is changing the city. Rotterdam: NAi Publishers.
Landry, C. (2000) The Creative City: A toolkit for Urban Innovators London : Earthscan.

สุปรียา หวังพัชรพล

จบ สด.บ.(เกียรตินิยม) จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำลังศึกษาระดับปริญญาเอกด้านสถาปัตยกรรมที่ University of Sheffield, United Kingdom มีความสนใจงานวิจัยด้านพัฒนาชุมชนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบสถาปัตยกรรมในลักษณะ Action Research และการออกแบบตามแนวคิดสถาปัตยกรรมยั่งยืน ปัจจุบันทำงานเป็นอาจารย์ประจำคณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์